

PÖYTÄKIRJA

Projekti	Talvivaaran laajennus-YVA
Aihe	Seurantaryhmäkokous
Päivämäärä	1.2.2012
Paikka	Kainuun ELY-keskus, Kajaani
Kokous nro	1
Laatija	Janne Kekkonen, Ramboll Finland Oy
Osallistajat	Vesa Kaikkonen, Kajaanin kaupunki Ari Korhonen, MHY-Sotkamo Jouko Kettunen, Lahnasjärven metsästäjät ry Reijo Mulari, Laakajärven osakaskunta Alpo Partanen, Tuhkakylän kyläyhdistys Leo Schroderus, Jormaskylä-Korholanmäki osakaskunta Kalle Immonen, MHY-Kainuu ry Pekka Heikkinen, Sotkamon kunta Juha Leinonen, Sotkamon yrittäjät Antti Toivanen, Kainuun Etu Oy / Snowpolis Oy Antti Lankinen, Kainuun luonnonsuojelupiiri ry Maija Lipponen, Sotkamon luonto ry Kimmo Virtanen, Kainuun ELY-keskus Sari Myllyoja, Kainuun ELY-keskus (yhteysviranomainen) Unto Ritvanen, Kainuun ELY-keskus (läsnä vain alussa) Veli-Matti Hilla, Talvivaara Eeva Ruokonen, Talvivaara Riikka Tammivuori, Ramboll Finland Oy
Poissa	Kajaanin seurakunta Matkailuyrittäjien edustajat (2 kpl) Kainuun pelastuslaitos Lahnasjärven kalastusosakaskunta Kainuun yrittäjät ry
Tiedoksi	-
Seuraava kokous	Sovitaan erikseen. Yhteinen tilaisuus ohjaus- ja seurantaryhmien jäsenille järjestetään huhtikuun 18. päivänä klo 15 alkaen (<i>tarkennettu myöhemmin klo 15.30</i>). Paikka ilmoitetaan osallistujille myöhemmin.
Asialista	<ol style="list-style-type: none">1. Avaus ja osallistujien esittäytyminen2. Talvivaaran ympäristöohjelma3. Hankkeen esittely ja arviointimenettelyn kuvaus4. Keskustelua5. YVA:n jatkoaikataulu6. Seuraava kokous7. Kokouksen päättäminen

Päivämäärä 1/2/2012

Ramboll
Terveystie 2
15870 HOLLOLA

P +358 20 755 7800
F +358 20 755 7801
www.ramboll.fi

1. Avaus ja osallistujien esittäytyminen

Eeva Ruokonen toivotti osallistajat tervetulleeksi ja kertoi yleisesti Talvivaaran tilanteesta, YVA-menettelystä ja seurantaryhmätyön tavoitteista. Osallistajat esittäytyivät. Tammivuori esitteli ehdotuksen seurantaryhmään kutsutuista, joihin lisättiin vielä edellä pidetyssä ohjausryhmän kokouksessa Sonkajärven kunnanhallitus, Kajaanin seudun luonto ry ja Iisalmen luonnonystävät.

2. Talvivaaran ympäristöohjelma

Veli-Matti Hilla esitteli Talvivaaran ympäristöasioiden parannusohjelmaa 2012 ja siihen liittyvää Paikan Päällä Internet-sivustoa. Vesien kierrättämisen tehostamiseen liittyen loppuneutraloinnin ylitteen kierrätys on aloitettu saman päivän aamuna. Kierrätysveden käyttöä lisätään vaiheittain vielä lisää. Hajuhaittojen vähentämiseksi tehtävän katalyyttisen polton koetulokset ovat olleet hyviä. Hönkien poltto tehostaa kaasunkäsittelyä sekä vähentää lipeän käyttömäärää ja siten sulfaatin ja natriumin päästöjä vesistöön. Räjätysten pölypäästöjä on saatu huomattavasti parannettua etutäytön optimoinnilla.

Paikan päällä –sivusto internetissä on osa kaivoksen ympäristöviestinnän parantamista, ja lisäksi kaivos jatkaa tupailtojen, yleisötilaisuuksien, avoimien ovien päivien yms. tilaisuuksien järjestämistä.

Eeva Ruokonen Talvivaarasta kertoi, että nyt koolla olevan seurantaryhmän työn on tarkoitus jatkaa YVA-menettelyn jälkeen jossain muodossa, jonka työ vastaa sidosryhmien toivomaa ympäristönseurantaryhmää. Osallistumishalukkuudesta kysytään seurantaryhmäläisiltä erikseen YVA-vaiheen päätettyä.

3. Hankkeen esittely ja arviointimenettelyn kuvaus

Riikka Tammivuori Ramboll Finland Oy:stä esitteli hanketta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Esitysmateriaali kokouksesta on muistion liitteenä. Kysymykset ja keskustelu on koottu seuraavaan kappaleeseen.

4. Keskustelua

Kommenteissa, kysymyksissä ja keskusteluissa käsiteltiin seuraavia asioita:

- Seurantaryhmän jäseniä huoletti toiminnan vaikutukset ihmisten terveyteen. Erityisesti vaikutusalueelta pyydetyn kalan syönnin mahdollisista terveysvaikutuksista kaivattiin lisätietoja
- Kaivostoiminnan vaikutuksista metsien tilaan esitettiin huoli → Seurantaryhmään oli kutsuttu metsänhoitoyhdistysten edustajia, jotta metsiin kohdistuvien vaikutusten arviointiin saadaan kommentteja ja asiantuntemusta paikallisiltatahoilta.
- Kaivoksen nykyisen ylijäämävesien puhdistusprosessin toiminta kyseenalaistettiin ja itse prosessista kysyttiin tarkentavia lisätietoja.
- Käynnissä olevan ympäristön parannusohjelman vesipäästöjen vähentämisen kustannuksista esitettiin näkemys, jonka mukaan kustannukset nousevat liian suuriksi kaivosyhtiön toteuttaa → Veli-Matti Hilla Talvivaarasta kertoi tilanteen vesipäästöjen vähentämisen osalta sekä tehdystä kustannusarviosta. Hilla totesi, ettei kysymys ole kustannuksista vaan siitä, että pitää saada varmuus laitteiston toimimisesta käytännössä ennen investointipäätöksen tekemistä.
- Kaivoksen vesipäästöihin sekä havaittuihin vesistövaikutuksiin ja vesistövaikutusten tarkailuun liittyen kokouksessa virisi vilkas keskustelu.
- Energiantuotanto tuulivoimalla todettiin kommenteissa positiiviseksi asiaksi. Lisäksi esitettiin kysymys, olisiko kaivoksella mahdollista lisätä bioenergian käyttöä energiantuotannossa.

- Hanke on erittäin laaja ja moniulotteinen. Siinä on mukana monta osaa, joiden toteuttaminen jo pelkästään yksinään vaatisi ympäristövaikutusten arviointia.
- Seurantaryhmän merkitystä YVA-prosessissa ja osallistujien vaikutusmahdollisuuksia hankkeen suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin korostettiin kokouksessa.

Seurantaryhmäläisten mahdolliset kommentit, huomiot, kysymykset ja terveiset käytiin yksitellen läpi jokaisen osanottajan osalta, jotta jokaisella varmasti olisi mahdollisuus esittää tärkeiksi katsomansa asiat. Alle on koottu kierroksen aikana esitetyt asiat ja keskustelu.

- Tärkeiksi arvioitaviksi vaikutuksiksi mainittiin usein tiestöön, pintavesiin ja pohjavesiin kohdistuvat vaikutukset.
- Seurantaryhmän näkemysten huomioimisen tärkeyttä korostettiin.
- Kolmisopen louhos tulee lähelle Tuhkakylää, jolloin haitallisten vaikutusten lisääntyminen on mahdollista. Nähtävissä on jo nyt ollut, etteivät Tuhkakylällä tuotetut elintarviketuotteet mene kaupaksi ja lisäksi toiminnasta on aiheutunut viihtyvyyshaittaa.
- Kiinteistöjen arvon laskun todettiin olevan huolestuttava asia usean osallistujan mielestä. Maksetut haittakorvaukset koettiin riittämättömiksi.
- Kyseenalaistettiin aiemmin tehtyjen ympäristövaikutusten arviointien oikeellisuus.
- Useassa kannanotossa tuotiin esille, että kaivoksen toiminta ei ole luvan mukaista. Haitalliset vaikutukset ovat aiheuttaneet harmia etenkin lähialueen mökkiläisille ja asukkaille.
- Viranomaisten valvonnan ja toimenpiteiden ei katsottu olleen riittävääntasoisista kaivoksen toimintahistorian aikana.
- Metsänomistajia huolettaa erityisesti metsien terveystila ja puuston kasvu. Näiden osalta edellytettiin jatkuvan seurannan käynnistämistä.
- Ilmapäästöjen leviämisen osalta kysyttiin tarkentavia tietoja esitettyihin arviointimenetelmiin ja esitystapoihin → Selostukseen lisätään ilmapäästöjen vaikutusten esittäminen karttakuvina.
- Yrittäjiä on huolettanut kaivoksen vaikutukset muiden, esim. matkailualan yritysten toimintaedellytyksiin. Matkailuyrityksiltä oli kutsuttu kaksi edustajaa seurantaryhmään, mutta he eivät olleet vielä nimenneet edustajaa ja päässeet paikalle.
- Talvivaaran todettiin tuoneen alueelle paljon työtä ja siten hyvinvointia, mutta myös haittoja. Ympäristövaikutuksista imagovaikutukset ovat erittäin tärkeitä, ja niiden luomiseen muistutettiin myös muiden kuin Talvivaaran osallistuvan.
- Hankkeen laajuus huolestuttaa ja erityisesti vaikutusten ulottuminen. Jormasjärven todettiin olevan imagovaikutusten kannalta kriittinen ja vaikutusten näkyminen siellä olisi erittäin huono asia.
- Tuotiin esille näkemys, jonka mukaan ympäristövahinkojen estäminen on halvempaa kuin jo toteutuneiden vahinkojen korjaaminen ja tätä periaatetta Talvivaaran tulisi noudattaa.
- Uusille Paikan Päällä –sivuilla toivottiin tarkempaa tietoa, asiat on käsitelty sivuilla nykyisin liian ympäripyöreästi.
- Sulfaatin ja mangaanin pitoisuuksien vesistöissä todettiin olevan korkeita ja huoli aineiden pitkäaikaisvaikutuksista tuotiin esille.
- Useassa mielipiteessä/kommentissa tuotiin esille, että nyt tehtävän YVA:n vaikutusarvioiden uskottavuus tulee olemaan olennainen asia.
- Koekalastuksia Jormasjärvessä ja Laakajärvessä pidettiin tarpeellisina, koska ne ovat aktiivisen kalastuksen vesistöjä.

- Kivijärven löylyvesikäytön vaikutuksista pyydettiin lisätietoja. Hilla toi esiin, että lähtökohdiana THL:n antaman käyttökiellon takana oli, ettei tietoa mangaanin käyttäytymisestä kiuksalle heitettäessä ollut riittävästi saatavilla.
- Kalastotutkimusten osalta pidettiin tärkeänä, että tulokset olisivat käytettävissä kesäaikana, joka on aktiivisin kalastuskausi. Lisäksi esitettiin metallipitoisuuksien tutkimusta viljelykasveista kaivosalueen ympäristöstä.
- Tuotiin esiin, että Talvivaaran edustajien lupauksilla ja sanomisilla on uskottavuusongelma, koska päästöt ja vaikutukset eivät ole vastanneet lupaehtoja ja lupauksia paremmasta on annettu, mutta ne eivät ole vielä toteutuneet.

Yhteysviranomaisen totesi lopuksi, että on positiivista, että tilaisuus on ollut ennakkoluuloton ja välitön. Nyt on se aika, jolloin sidosryhmillä on mahdollisuus vaikuttaa hankkeeseen.

Eeva Ruokonen Talvivaarasta totesi, että tilaisuudessa on ollut hienoa ja rehellistä keskustelua. Luottamuksen rakentaminen kestää ymmärrettävästi kauan ja vaatii Talvivaaran konkreettisia tekoja. Ruokosen mukaan tavoite aivan aidosti on, että kaikki tehdään sen eteen, että Kainuulaiset voivat jälleen olla ylpeitä Talvivaarasta.

5. YVA:n jatkoaikataulu

Tammivuori esitteli YVA:n jatkoaikataulun. Arviointiohjelma valmistuu maaliskuun alkuun mennessä ja yleisötilaisuuden pidetään maaliskuussa. Selostusvaihe eli arvioinnin tulokset valmistuvat syksyllä 2012.

6. Seuraava kokous

Tilaisuus, jossa esiteltäisiin viime vuoden tarkkailutuloksia, vesistömallinnusta ja muita asioita seurantaryhmäläisille sovittiin järjestettäväksi **huhtikuun 18. päivänä klo 15 alkaen**. Tapaamispaikka ilmoitetaan myöhemmin erikseen.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.30.